

Maxim. P.A.M. Kerkhof

***Het Portugees en het Spaans
van de***

Sefardische Joden

van Amsterdam in de 17^e, 18^e en 19^e eeuw

**MAASTRICHT
SHAKER
2013**

Dit boek is een grondig herziene en aanzienlijk uitgebreide versie van *Over het Portugees en het Spaans van de Sefardische Joden in Amsterdam in de 17^e, 18^e en 19^e eeuw*. Maastricht: Shaker, 2003.

Op het omslag staat een afbeelding van de Portugees-Israëlitische Synagoge (Esnoga, Snoge). Prent uit: *Wegwijzer door Amsterdam*, bij Nicolaes ten Hoorn, 1713, blz. 202. Techniek: ets.

Copyright Shaker Publishing 2013

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978-90-423-0424-6

Shaker Publishing B.V.
St. Maartenslaan 26
6221 AX Maastricht

tel.: 043- 3500424
fax: 043 – 3255090
info@shaker.nl
[http:// www.shaker.nl](http://www.shaker.nl)

Voor Cecilia,
Guido, Karin,
en Ties

INHOUDSOPGAVE

1. Joden, nieuw-christenen en cryptojoden in Spanje en Portugal in de 15 ^e , 16 ^e en 17 ^e eeuw	7
2. Amsterdam, het ‘Jeruzalem van het Noorden’	23
3. De Sefardische gemeente in Amsterdam in de 17 ^e , 18 ^e en 19 ^e eeuw	33
4. Onderwijs in de Sefardische gemeente	45
5. Contacten tussen de Sefardisch-joodse gemeenten van Italië en de ‘Portugese natie’ van Amsterdam	57
6. Portugees en Spaans van de Sefardische joden in Amsterdam	61
7. Judeoespañol (Español sefardí, Sefardí, of Judezmo)	75
8. Ladino	81
9. Invloeden van het Nederlands, Hebreeuws, Ladino, Judeo- español, Spaans, Italiaans en Frans in het Portugees van de ‘Portugese natie’	89
10. Esnoga, snoge	113
11. Het Portugees in de 17 ^e eeuw, zijn verschraling in de 18 ^e , en teloorgang in de 19 ^e eeuw	123
12. Het Spaans van de Sefardische joden in Amsterdam	163
Woorden van dank	197
BIBLIOGRAFIE	199